

Omgevingstafel Norg 25 april 2024

Agenda

1. Welkom
2. Monitoringsplan
3. Onderzoek Carina Wiekens
4. Onderzoeksvragen
5. Tijdslijn en verkenning hoe verder
6. Overige onderwerpen

Welkom

Leendert heet iedereen hartelijk welkom en bedankt voor hun aanwezigheid. Deze omgevingstafel zullen we ons richten op het monitoringsplan. Het doel is om gezamenlijk te kijken naar de eerste opzet. We willen graag jullie feedback op de eerste opzet. Jullie feedback nemen we vervolgens mee verder in het proces.

Monitoringsplan

Stand van zaken monitoringsplan

- In de omgevingstafels van 7 & 14 maart 2024 is ingestemd met de geformuleerde zorgen en doelen.
- Begeleidingscommissie (TNO, TU Delft, KNMI, HIT) heeft op 31 januari & 28 maart de bestaande & aanvullende monitoring besproken.

Bodemtrilling/seismiciteit:

- Bestaande monitoring en beheersmaatregelen voldoen aan eisen zoals gesteld door EZK en SodM.
- Rapportages en analyse op de website van KNMI.

Bodemdaling/stijging:

- Bestaande monitoring en beheersmaatregelen voldoen aan eisen zoals gesteld door EZK en SodM.
- De Stuurgroep is om sturing gevraagd om tegemoet te komen aan de zorgen van de Omgevingstafel:
 1. IGRS bij UGS Grijpskerk
 2. InSar: hogere resolutie beelden & frequentere verwerking.
 3. Tiltmeters: meten van tilt op het Pleistoceen en/of aan het maaiveld
 4. Superstations

Superstations voor bodemdaling/stijging

Doel:

- Veranderingen monitoren in ondiepe ondergrond a.g.v. grondwaterstandveranderingen;
- Vergelijking kunnen maken tussen de tilt o.b.v. InSar data en tiltmeters;
- Vergelijking kunnen maken tussen de tilt op het Pleistoceen en het maaiveld.

Superstations:

Rondom Norg en Grijpskerk op meerdere representatieve locaties, elk bestaande uit:

- Borehole tiltmeter
- Oppervlakte-tiltmeters
- Extensometer
- Waterpeilbuizen
- GNSS op Pleistoceen

Locaties voor Tiltmeters en Superstations

Geschikte locaties:

- Hebben elektriciteitsaansluiting
- Niet dichtbij plekken waar grondwater wordt onttrokken in tijden van droogte
- Niet waar naar verwachting verbouwd gaat worden
- Mogelijk in de buurt van 'gemeenteobjecten'

Vooraf op de gekozen locatie grondonderzoek doen (zweklei, blauwzand, etc.).

Begeleidingscommissie gaat kijken waar superstations en tiltmeters het beste geplaatst kunnen worden.

Volgende stappen

- Begeleidingscommissie: kijken naar aantal superstations, frequentie van data-analyse & publicatie.
- Monitoringplan bespreken met Omgevingstafels, KEM & IMG.
- Komt deze aanvullende monitoring tegemoet aan de zorgen?
- Uitgewerkte plannen voorleggen aan de Stuurgroep.

Vraag: Wordt er ook goed gekeken naar de relatie tussen die diepe- en ondiepe gronden en gebouwen?

Antwoord: Vanuit TNO sluit ook een expert aan om de link te leggen met gebouwen.

Bij de begeleidingscommissie zijn de zorgen vanuit het gebied voorgelegd. Vanuit die zorgen wordt er gekeken naar welk meetapparatuur hiervoor nodig is.

Vraag: Watervoerende pakketten zijn stabiel. Echter is het gevoel dat deze onstabiel worden op moment dat er mijnbouwactiviteiten zijn. Dit is geen grondwater. Watervoerende pakketten zijn op verschillende dieptes aanwezig. Dit mis ik in het monitoringsplan.

Antwoord: Dit moet meegenomen worden in waar de meters geplaatst worden. Er zal dan onderzocht moeten worden waar de watervoerende pakketten zitten. Vervolgens kan er onderzocht worden wat dit voor effecten dit heeft.

(Nemen we op met de begeleidingscommissie)

Vraag: Waarom zit SODM niet in deze commissie?

Antwoord: SODM kan wel een opinie geven over wat we gaan voorstellen. Maar zij kunnen niet betrokken worden in het maken van het plan.

Vraag: Moeilijk om op basis van wat er nu ligt en wat er nu aan informatie is hier een oordeel over te geven. Zonder details is het moeilijk om te zeggen akkoord. Er ontbreekt nog veel concrete informatie.

Antwoord: Dit geeft een eerste beeld over wat er gedaan kan worden. In een later stadium komt dit aan bod. Uitgewerkt plan wordt nog voorgelegd. De omgevingstafel vindt het belangrijk dat er een goed onderzoek komt, niet een half onderzoek, dan liever geen onderzoek. Er wordt nu geen ja of nee gevraagd, we gaan het nog doorbrengen naar de volgende stappen. We vinden het wel belangrijk om jullie mee te nemen in de stappen die we zetten.

Aanvulling: We praten ook met Harlingen. Dit ook om juist te leren en hun lessen mee te nemen in ons monitoringsplan.

Vraag: Wat wordt er bedoeld met GNSS?

Antwoord: Dit is een satellietmeting. Vanuit de ruimte kan de bodemdaling gemeten worden. Hiermee kun je diepe bodemdaling vaststellen.

Vraag: Is er bekend wat nu ongeveer de bodemdaling is?

Antwoord: In het opslagplan van Norg staat wat het nu is en wat veroorzaakt is door het Norgveld en de omliggende velden. Exacte getallen niet paraat, dit kan wel uitgezocht worden. Antwoord hierop volgt.

Vraag: Is dit een andere meting dan INSAR?

Antwoord: Ja, je wil weten wat er op het pleistoceen gebeurt. Als je dit uit elkaar kan houden, geeft dat meer duidelijkheid. Je wil onderscheid maken tussen de verschillende bewegingen.

Onderzoek Carina Wiekens

Carina is gevraagd om mee te denken richting de toekomst. De omgevingstafel wilde nog niet spreken over de investeringsagenda, maar wil het wel hebben over de vraag hoe je het proces voor een eventuele investeringsagenda kan inrichten, daarbij ook kijkend naar representativiteit.

Carina werkt voor Entrance, ze is lector bij de Hanzehogeschool Groningen. Als lector probeert Carina de energietransitie te versnellen en houdt ze zich bezig met sociaal-maatschappelijke vraagstukken. Hierbij komen ook participatietrajecten kijken. Carina wordt vaak ingeschakeld door gemeentes. Zij doet nu 15 jaar onderzoek naar hoe kom je samen tot een energietransitie. Dit met name in Noord-Nederland. Ervaring dat er veel verschillen tussen bewoners zijn. En ook verschillende groepen binnen een gemeente. Dit heeft verschillende oorzaken, maar dit bepaalt wel hoe mensen tegen een nieuw traject aankijken en hoe het vertrouwen hierin is.

Carina: 'We zijn een tijd geleden gevraagd om hierin mee te kijken. De vraag is hoe staan de leden van de omgevingstafel er nu in en hoe zou dit richting de toekomst moeten? Samen met een collega gaan we proberen deze vraag te beantwoorden. We willen graag met individuele leden van de omgevingstafel in gesprek gaan en kijken hierbij ook hoe de communicatie gaat richting de achterban. Samen kunnen we kijken hoe je ook de achterban kan bereiken en bepalen wat je rol hierin is. We willen over deze onderwerpen graag van gedachten wisselen.'

Omgevingstafel: Voelt zich hier goed bij.

Vraag: Mogelijk om ook al in de samenstelling met de omgevingstafel hierover te hebben of moet dit echt individueel?

Antwoord: Graag wel individueel spreken en hier een afspraak voor te maken. Belangrijk om een individuele zuivere mening te krijgen en diepgang te krijgen.

Belangrijk om ook leden mee te nemen die nu niet aanwezig zijn bij de omgevingstafel.

Er zal ook gekeken worden naar de samenstelling van de omgevingstafel. Waar komt iemand vandaan en hoe is het contact met de verschillende achterbannen?

Ook speelt mee dat er een nieuwe fase aankomt als het monitoringsplan gerealiseerd is. Hoe gaan we deze fase inrichten? Hoe moet dit overleg er richting de toekomst uit gaan zien?

Dit soort trajecten zijn lastig, maar we hebben wel al veel ervaring opgedaan. Vanuit die gedachte kunnen we met jullie meedenken.

Stappen in het onderzoek:

Stap 1: Goed kijken naar het gebied. Wat kunnen we van het gebied verwachten?

Daarnaast onafhankelijk van de gesprekken een gebiedsanalyse doen.

Stap 2: Individuele gesprekken.

De individuele gesprekken bepalen de volgende stappen. We moeten eerst vaststellen 'Wat gebeurt hier nu precies?'. We hebben geleerd waar we naar moeten kijken.

We hebben hier wel veel verschillende onderwerpen aan tafel. Wat zijn de verwachtingen van eenieder bij deze omgevingstafel? We moeten terug naar een duidelijke structuur.

Carina gaat met eenieder individueel een afspraak maken. Vanavond wordt er een afspraak gemaakt met de leden die aanwezig zijn. Er zal contact gezocht worden met de leden die op dit moment niet aanwezig zijn. Voorkeur om het gesprek fysiek plaats te laten vinden. Mocht dit echt niet anders kunnen kan het online.

Onderzoeksvragen

Vragen zijn opgehaald vanuit de omgevingstafels, deze vragen zijn uitgezet bij de desbetreffende experts. Benieuwd of er vragen zijn naar aanleiding van de presentatie.

Vraag: Mag deze presentatie gedeeld worden?

Antwoord: Doel is om deze presentatie makkelijker te verwoorden en begrijpelijk te maken. Dit wordt dan gedeeld en op de website gezet.

Opmerking vanuit de omgevingstafel: Fundering is een belangrijk onderdeel. Dit verschilt bij veel woningen, maar speelt wel een grote rol. Voor oude panden is dit zeer essentieel.

Opmerking vanuit de omgevingstafel: Graag aanvullen met waterpakketten en waterlagen. Het gaat niet alleen om grondwaterpeil. Belangrijk dat dit ook in de hoofdvraag opgenomen wordt.

Vraag: Het KEM48: Specifiek onderzoek zou alleen in Grijpskerk plaatsvinden, wens is ook in Norg.

Antwoord: Vraag is specifiek uit Grijpskerk gekomen. We gaan het daar eerst uitvoeren.

en de uitkomsten afwachten. Daarna gaan we kijken wat er vanuit Norg nog aan toegevoegd kan worden.

Tijdslijn en verkenning hoe verder

Vorige omgevingstafel hebben we het gehad over het vervolg. We willen het monitoringsplan goed afronden. Hierbij is betrokkenheid belangrijk. Ook is er interesse naar de data en interpretatie hiervan. De omgevingstafel zou hiervoor gebruikt worden. Met daarbij de kanttekening dat het ook mogelijk is dat er andere deelnemers aanwezig zijn bij omgevingstafel. In Grijpskerk bij de omgevingstafel hebben we het hier ook over gehad. In Grijpskerk was er wel de behoefte aan een vervolg n.a.v. het monitoringsplan.

De vraag ook aan Norg: Zijn hier andere opvattingen over het vervolg?

Reactie vanuit de omgevingstafel: Onderzoek van Carina is hierin belangrijk. Ook logisch om de omgevingstafel even te laten slapen en later in het proces weer op te pakken. Voorstel om bij de omgevingstafel in Juni hier verder op in te gaan op moment dat de resultaten van het onderzoek bekend zijn.

Er hoeft nu geen besluit over genomen worden. Wel belangrijk om aan het einde van de rit samen helder te hebben wat we verder willen in dit proces en wat de gezamenlijke vorm gaat worden. Komende tijd nadenken over het vorm en de conclusie van Carina Wiekens afwachten. Hoe voelt men zich erbij. Verwachting dat de uitkomsten van het onderzoek voor de zomer er zijn. Bij de volgende omgevingstafel komen we hierop terug.

Overige onderwerpen

Mededeling: rapportages van de opslagen staan op de website van het SODM. Deze zijn weer positief beoordeeld. Hier volgt nog meer informatie over op de website.

Mededeling: een groep studenten gaat starten met een opdracht rondom de energietransitie. Zij gaan ook kijken naar de rol van de gasopslag. Mogen naar aanleiding hiervan vragen zijn, stel ze dan vooral. Dit is geen opdracht vanuit de NAM.